

ProjectCenter

www.ProjectCenter.ir

 | [@projehcenter](https://www.instagram.com/@projehcenter)

 | [@projehcenter_ir](https://www.telegram.com/@projehcenter_ir)

...

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

۱	جایگاه و اهمیت کاربری فضای سبز در بین سایر کاربریها
۲	جدول طبق‌بندی و کد کاربریهای اصلی
۲	مفهوم و ضرورت سبز در زندگی شهری
۳	عملکردهای فضای سبز
۴	۱- عملکرد زیست محیطی:
۴	۲- عملکرد فضای سبز در ساخت کالبدی شهر
۵	ارتقاء کیفیت هوا
۶	۳- عملکرد اجتماعی - روانی فضای سبز
۶	نقش و اثرات فضای سبز در محیط زیست شهری
۶	تولید اکسیژن
۷	جذب گرد و غبار
۷	- تولید فیتوسیند
۷	- کاهش آلودگی صوتی:
۹	نقش فضای سبز در جذب پرتوها و ذخیره انرژی
۱۰	تأثیر هیدرولوژیک و جذب برگاب
۱۰	فضاهای سبز
۱۱	۱- فضاهای سبز عمومی:
۱۱	۲- فضاهای سبز نیمه عمومی:
۱۱	۳- فضاهای سبز خصوصی
۱۲	۴- فضاهای سبز خصوصی
۱۲	پارک در مقیاس واحد همسایگی
۱۳	پارک کودک
۱۳	پارک‌های شهری در مقیاسهای محله‌ای
۱۴	پارک شهری در مقیاس منطقه

- ۱۵.....پارک شهری در مقیاس شهر
- ۱۵.....فضای سبز غیر شهری
- ۱۶.....سطوح سبز

جایگاه و اهمیت کاربری فضای سبز در بین سایر کاربریها

فضاهای سبز را در ادبیات شهرسازی جزو کاربریها و در ضمن یکی از تسهیلات روبنایی بخش کالبدی محسوب می‌گردند. از فضاهای سبب بعنوان یکی از شاخه‌های اصلی و در عین حال ابزار فنی محافظت محیط زیست در محیطهای انسان ساخت می‌توان نام برد. در گذشته نقش غالب فضاهای سبز به زیبا سازی و سپس به ظاهر سازی محیط مصنوع محدود می‌شد. لیکن امروزه کارکرد این فضاها در سطح شهرها نقش به مراتب وسیع‌تر و اساسی‌تر به خود گرفته و همانند دیگر خدمات شهری به پیروی از تقسیم‌بندی شهر به محله و منطقه واحد همسایگی به پارکهای محلی شهری و واحد همسایگی تفکیک می‌گردد.^۱ کاربریهای شهری به طور کلی به ۹ دسته تقسیم می‌شوند و هر دسته از گروه‌های فرعی یا جزئی تشکیل می‌شود. از نظر کدگذاری هر گروه فرعی با یک شماره اختصاصی و یک پیش شماره کاربری اصلی مشخص می‌شود.^۲ برای نمونه کاربری فرهنگی و گذران اوقات فراغت با شماره ۷ مشخص می‌شود و کاربری پارکهای شهری با شماره ۶. بنابراین بین کاربری با شماره ۷۶ کدگذاری می‌شود.

^۱ - محمد تقی، رضویان، « برتامه‌ریزی کاربری رازاضی شهری » ص ۱۲۶ و ۱۳۲.

^۲ - احمد سعد نیا، « کاربری زمین شهری » ص ۲۰.

جدول طبق‌بندی و کد کاربریهای اصلی

کد	کاربری اصلی	کد	کاربری اصلی
۱	مسکونی	۶	خدماتی
۳و۲	صنعتی	۷	فرهنگی و گذران اوقات فراغت
۴	حمل و نقل و تاسیسات	۸	منابع تولیدی و استخراج
۵	تجاری	۹	اراضی بایر و مناطق آبی

مفهوم و ضرورت سبز در زندگی شهری

منظور از فضاهای سبز شهری، نوعی از سطوح کاربری زمین شهری، با کوشش‌های گیاهی انسان ساخت است که هم واجد بازدهی اجتماعی و هم واجد بازدهی اکولوژیکی هستند. فضای سبز شهری از دیدگاه شهرسازی در برگیرنده بخش از سیمای شهر است که از انواع پوشش‌های گیاهی تشکیل شده است و به عنوان یک عامل زنده و حیاتی در کنار کالبدی جان شهر، تعیین کنند ساخت مرفولوژیک شهر است. با توجه به مفهوم فضا، زمین‌هایی که به پوشش گیاهی کوتاه (نازک و کم حجم) اختصاص دارد، مثل همین و مراتع به عنوان سطوح سبز و زمین‌هایی که به پوشش‌های گیاهی بلند با نسبتاً اختصاص دارند، نظیر جنگل، باغ و ... به عنوان فضاهای سبز دسته‌بندی می‌شود.^۳ از آن جا که فضای سبز و محیط زیست شهری در زمره اساسی‌ترین عوامل پایدار حیات طبیعی و انسانی در امر سلامت اسکان انسان است لذا باید نیاز انسان به گیاهان که از

۳- احمد سعید نیا، « فضای سبز شهری » ص ۲۹

مهمترین عوامل اکوسیستم است را بالاتر از سایر نیازها منظور نمود و روند نابودی آنها را به دلیل اثرات مطلوب آنها، رنگ خطری برای جوامع بشری به حساب آورد.^۴ مهمترین اثر فضای سبز در شهرها، کارکرد زیست محیطی آنهاست که شهرها را به عنوان محیط زیست جامعه انسانی معنی‌دار کرده است و سبب افزایش کیفیت زیستی شهرها می‌شوند: این کارکرد زیست محیطی شامل تعدیل‌ها، افزایش رطوبت نسبی، لطافت هوا و جذب گرد و غبار است. دیگر تأثیرات فضای سبز در شهرها نقش نسبی دارند.^۵

عملکردهای فضای سبز

اگر چه در گذشته، به علت تعداد محدود شهرها در مقابل روستاها و وسعت کم شهرها: غالب فضاهای سبز در زیباسازی و سپس در ظاهرسازی محیط‌های مصنوع محدودی شد، لیکن امروزه کارکرد این فضاها در سطح شهرها، نقشی به مراتب وسیعتر و اساسی‌تر به خود گرفته است که بطور کلی در سه دسته ذیل قابل طرح می‌باشند. ۱- عملکرد زیست محیطی فضای سبز . ۲- عملکرد فضای سبز در ساخت کالبدی شهر. ۳- عملکرد اجتماعی - روانی فضای سبز.

^۴ - مهدی شیبانی « برنامه‌ریزی فضای سبز » فشیصفه شماره ۲۵.

^۵ - احمد سعید نیا، همان، ص ۳۵.

۱- عملکرد زیست محیطی:

ایجاد فضای سبز یکی از راه‌هایی است که به شکل موثر آلودگی محیط زیست، اعم از آلودگی گازی، ذره‌ای، صوتی، تشعشی، بوهای نامطبوع و دیگر آلاینده‌های موجود در هوا و آب و خاک را کنترل کرده، محیط سالمتری برای انسان فراهم می‌کند.^۶ تأثیر فضای سبز زیست بر اقلیم شهر زمانی به حداکثر خود می‌رسد که اولاً فضای سبز از لحاظ اقلیمی به درستی مکان یابی شده و ثانیاً در طراحی فضای سبز عمدتاً از درختان و درخچه‌ها بهره گرفته باشند.^۷

۲- عملکرد فضای سبز در ساخت کالبدی شهر

امروزه فضای سبز به علت نقشی که در حکم‌سازی می‌دهند. و هدایت‌کننده رشد و توسعه کالبدی فیزیکی شهرها ایفا می‌کند بطور اساسی مورد توجه قرار گرفته و در هماهنگی با بخش بی‌جان شهر (کالبد)، ساختار، بافت و سیمای آن را تشکیل می‌دهد در این حالت فضای سبز می‌تواند نقش؟؟ شهر، تفکیک فضای شهر و آرایش شبکه راه‌ها را برعهده گیرد.^۸ در واقع می‌توانند در خدمات مدیریت فرم شهر، بهبود شرایط اکولوژیکی، حفظ منابع آب و خاک، فقط چشم‌اندازهای روستایی، توسعه امکانات فراغت، حفظ و تقویت عناصر هویت بخش قرار گیرند. بطور کلی از نقطه نظر شهرسازی، جهت حصول بدین امر (تحت تأثیر قرار دادن عامل توسعه بخش کالبدی و هدایت فرم فیزیکی) دو دیدگاه عمده مطرح گشته است: در دیدگاه اول فضای باز و

^۶- احمد سعید نیا، «فضای سبز شهری» ص ۳۸.

^۷- کامبیز بهرام سلطانی «مجموعه روشهای شهرسازی یا محیط زیست».

^۸- کامبیز بهرام سلطانی «همان» ص ۲۱۱.